

Inhoudsopgave

Inleiding	15
Deel I Kaders	
Inleiding deel I	19
Dood punt	20
<i>Trees Roose</i>	
1 Professionaliteit als kader	21
<i>Anneke Menger en Ed de Jonge</i>	
1.1 Model van professionaliteit	21
1.2 Professionele missie	21
1.3 Professionele activiteiten en expertise	22
1.4 Professionele inbedding en publieke verantwoording	23
2 Reclasseringswerk als waarde(n)vol werk	27
<i>Lous Krechtig en Ed de Jonge</i>	
2.1 De waarde van goed handelen	27
2.2 Een onderzoek naar de professionele waarden van reclasseringswerkers	29
2.3 Generalisatie van de bevindingen naar andere beroepsgroepen in het forensische veld	37
3 Het kader van het werkveld	39
<i>Ada Andreas, Jaap van Vliet, Annelies Balfoort en Lous Krechtig</i>	
3.1 De rechtsgang bij strafzaken	39
3.2 Het traject tijdens detentie	43
3.3 Reclasseringstoezicht	43
3.4 Forensische zorg	44
3.5 Na detentie: nazorg door gemeenten	45
4 Juridische kaders en extramurale sanctiemodaliteiten	47
<i>Annelies Balfoort, Ada Andreas, Jaap van Vliet en Simone van Egdam</i>	
4.1 Wettelijke kaders en grondslagen	47
4.2 Bijzondere voorwaarden krachtens de Wet voorwaardelijke veroordeling en voorwaardelijke invrijheidstelling nader uitgewerkt	53
4.3 Andere wettelijke kaders	54

Deel II Fundamenten

Inleiding deel II	59
5 Theorieën over ontstaan en ontwikkeling van delinquent gedrag	61
<i>Andrea Donker</i>	
5.1 Inleiding en relevantie voor de praktijk	61
5.2 Hele kleine geschiedenis van het onderzoek naar en theorieën over delinquent gedrag	61
5.3 Drie modellen voor ontstaan en ontwikkeling van delinquent gedrag	64
5.4 Basisprincipes over risicofactoren voor het ontstaan van delinquent gedrag	71
5.5 Welk gedrag is zorgelijk?	73
5.6 Tot slot	74
6 Theorieën over afbouw en stoppen met delinquent gedrag	77
<i>Jacqueline Bosker, Andrea Donker, Anneke Menger en Peter van der Laan</i>	
6.1 Inleiding	77
6.2 Desistance: daderkenmerken en contextuele invloeden bij de afbouw van delinquent gedrag	78
6.3 Beïnvloeden van afbouw van delinquent gedrag	83
6.4 Een geïntegreerde visie op de afbouw van delinquent gedrag	91
7 De professional als bron van kennis en van effectiviteit: wie werkt?	97
<i>Anneke Menger en Lous Krechtig</i>	
7.1 De professional als kennisbron	97
7.2 Over methodiek en professional: wat werkt en wie werkt?	98
7.3 Reflectie en feedback als sleutel tot benutten van kennis én als bron van effectiviteit	102
7.4 Methoden voor reflectie	106
Hoofdstuk 8 De werkalliantie in het gedwongen kader: de theorie	113
<i>Anneke Menger en Andrea Donker</i>	
8.1 Wat verstaan we onder de werkalliantie?	113
8.2 Overeenkomsten en verschillen tussen de begrippen werkalliantie en relatie	115
8.3 De werkalliantie en effectiviteit in het vrijwillige kader	117
8.4 Van relatie naar werkalliantie in het gedwongen kader: een zoektocht in vogelvlucht	119
8.5 Internationaal onderzoek naar de werkalliantie in het gedwongen kader	121
8.6 Nederlands onderzoek naar de werkalliantie in gedwongen kader	125
8.7 Conclusies over de werkalliantie in het gedwongen kader	132

Deel III Diversiteit

Inleiding deel III	137
Hertenogen	139
<i>Trees Roose</i>	
9 Delicten en delictpatronen	141
<i>Andrea Donker en Jacqueline Bosker</i>	
9.1 Bronnen van delinquentie	141
9.2 Prevalentie van criminaliteit	142
9.3 Delictpatronen	144
10 Huiselijk geweld	147
<i>Agnes Scholing</i>	
10.1 Inleiding	147
10.2 Verschijningsvormen van partnermishandeling	147
10.3 Prevalentie	148
10.4 Verklaringen voor partnermishandeling	149
10.5 Diversiteit onder plegers en slachtoffers	150
10.6 Subtypes	150
10.7 Risicofactoren voor terugval	152
10.8 Interventies	152
10.9 Tot slot	153
11 Zedendelinquenten	155
<i>Jan Hendriks</i>	
11.1 Inleiding	155
11.2 Dark number	155
11.3 Subtypen seksuele delinquenten	156
11.4 Recidivepatronen	158
11.5 Trends	158
11.6 Samenleving en zedendelinquenten	159
11.7 Handelingsperspectieven	159
12 Lichte verstandelijke beperking	163
<i>Hendrien Kaal en Grainne Tumpane</i>	
12.1 Definitie LVB	163
12.2 Kenmerken en problemen LVB	164
12.3 Omvang van de groep mensen met een LVB en delinquent gedrag	166
12.4 Problemen binnen de justitiële keten	167
12.5 Interventies en bejegening	168
12.6 Herkenning	170
12.7 Conclusie	171

13	Delinquent gedrag door vrouwen en meisjes	173
	<i>Jacqueline Bosker</i>	
13.1	Inleiding	173
13.2	Aard en omvang delinquent gedrag van meisjes en vrouwen	173
13.3	Verklaringen van delinquent gedrag van meisjes en vrouwen	174
13.4	Interventies	176
13.5	Conclusie	176
14	Jong volwassenen	179
	<i>Bas Vogelvang</i>	
14.1	Inleiding	179
14.2	Specifieke methodische aandachtspunten	181
15	Culturele verschillen	187
	<i>Nienke Verstegen en Lous Krechtig</i>	
15.1	Inleiding	187
15.2	De relatie tussen etniciteit en criminaliteit	187
15.3	Cultuur	189
15.4	Cultuurverschillen	190
15.5	Culturele competentie	192
15.6	Tot besluit	193
16	Problematisch middelengebruik	197
	<i>Marije Lans en Donnalee Heij</i>	
16.1	Inleiding	197
16.2	Problematisch middelengebruik en verslaving	197
16.3	Relatie tussen middelengebruik en delinquent gedrag	203
16.4	Werken met (verslaafde) cliënten in de praktijk	204
17	Krachtgericht werken met dakloze mensen. Ondersteuning tijdens kritische periodes in het leven	211
	<i>Judith Wolf</i>	
17.1	Inleiding	211
17.2	Breuken in het bestaan	211
17.3	Profiel van dakloze mensen	213
17.4	Krachtgerichte basismethodiek	214
17.5	Herstel	216
17.6	Critical Time Intervention	218
17.7	Ervaringen met Critical Time Intervention na detentie	221
17.8	Tot besluit	223

18	Cliënten met een psychiatrische stoornis	227
	<i>Wineke Smid, Barbara Keuning, Irma Nibbelink en Josine van Loon</i>	
18.1	Inleiding	227
18.2	Psychiatrische stoornissen	227
18.3	Persoonlijkheidsstoornissen	236
18.4	Tot slot	240
Deel IV Handelen		
	Inleiding deel IV	243
	Automatische piloot	244
	<i>Trees Roose</i>	
19	Handelen in gedwongen kader: enkele kwesties vooraf	245
	<i>Lous Krechtig en Anneke Menger</i>	
19.1	Gebruiken en legitimeren van macht	245
19.2	De eigen verantwoordelijkheid van cliënten in gedwongen kader	247
20	Het belang van regie	251
	<i>Lous Krechtig en Anneke Menger</i>	
20.1	Inleiding	251
20.2	Consistentie: samenhang, ervaren door de cliënt	252
20.3	Continuïteit: samenhang in tijd	252
20.4	Commitment: betrokkenheid van de professional	253
20.5	Consolidatie	254
21	Regie op de casus: de regulatieve cyclus	259
	<i>Lous Krechtig en Jacqueline Bosker</i>	
21.1	Inleiding	259
21.2	Het model	259
21.3	Waar is het model goed voor?	260
21.4	De fasen van het model nader bekeken	261
22	De basis van regie: oriëntatie, diagnostiek en plan van aanpak	265
	<i>Jacqueline Bosker en Lous Krechtig</i>	
22.1	Oriëntatiefase: risicotaxatie	265
22.2	Oriëntatiefase: brede screening	271
22.3	Diagnose	272
22.4	Plan van aanpak	273
22.5	Plan van aanpak als basis voor advisering	278

23	Regie op samenwerking met de cliënt: werkalliantie in de praktijk	281
	<i>Clementine Degener, Annelies Sturm en Anneke Menger</i>	
23.1	Inleiding	281
23.2	Werkalliantie in de praktijk: eerste impressies	282
23.3	Voorbeelden van kenmerken uit de theorie	285
23.4	Fragmenten en reflecties	291
23.5	Conclusie	296
24	Regie op samenwerking tussen professionals	299
	<i>Donnalee Heij, Lonieke Casteleijn, Laurens de Croes, Anneke Menger en Jacqueline Bosker</i>	
24.1	Inleiding	299
24.2	Veiligheidshuis: van keten naar netwerk	301
24.3	Forensisch psychiatrisch toezicht: van keten naar dakpan	303
24.4	Wraparound care: van keten naar cirkel	304
24.5	Professioneel handelen bij regie op samenwerking	307
24.6	Tot slot	308
25	Privacy en beroepsgeheim	311
	<i>Gerja Bethlehem</i>	
25.1	Inleiding	311
25.2	Wet bescherming persoonsgegevens	312
25.3	Geheimhoudingsplicht reclasseringsmedewerkers	314
25.4	Privacy en contact met cliënten	317
25.5	Tot slot	317
26	Methodisch werken aan risicobeheersing	319
	<i>Jacqueline Bosker, Lous Krechtig, Anneke Menger en Ada Andreas</i>	
26.1	Inleiding	319
26.2	Risicobeheersing als onderdeel van het traject	320
26.3	Risicobeheersing in de planfase	321
26.4	Risicobeheersing in de uitvoeringsfase	328
27	Risicobeheersing en zelfmanagement via kwetsbare patronen van gedragsontregeling	339
	<i>Frans Fluttert</i>	
27.1	Inleiding	339
27.2	Risicofactoren in relatie tot geweld	339
27.3	Achtergrond risicomangementstrategieën	341
27.4	Cliëntbetrokkenheid bij risicobeheersing	342
27.5	Modellen van signaleringsplannen	343
27.6	De methode ERM-Vroegsignalering	344

27.7	Toepassing van signaleringsplannen	345
27.8	De FESAI-lijst vroege waarschuwingssignalen	349
27.9	Recente ontwikkelingen	351
28	Onvrijwillige cliënten: bewerken van reactance	353
	<i>Anneke Menger en Lous Krechtig</i>	
28.1	Onvrijwillige cliënten	353
28.2	Onvrijwilligheid en reacties daarop	354
28.3	Reactance en weerstand tegen verandering	356
28.4	Reactance en handelen van de professional	357
28.5	Motivational congruence	359
29	Motivatie en weerstand in het gedwongen kader	361
	<i>Lous Krechtig en Anneke Menger</i>	
29.1	Inleiding	361
29.2	Oude en nieuwe uitgangspunten van motiveren	362
29.3	Motiveren in een gedwongen kader	364
29.4	Soorten motivatie: extern, extrinsiek, intern, of intrinsiek?	366
29.5	Niet gemotiveerd?	368
29.6	Strategieën om te motiveren	371
30	Motiveringsstrategieën	375
	<i>Anneke Menger en Lous Krechtig</i>	
30.1	Inleiding	375
30.2	Weerstand als bron van informatie en motivatie	375
30.3	Motivatie als besluitvormingsproces: uitgangspunten van het model	379
30.4	Stadia in het motiveringsproces	383
30.5	Proces van afbouw van criminele loopbaan als motiverende kracht	387
31	Normeren als bestanddeel van methodisch handelen	391
	<i>Lous Krechtig</i>	
31.1	Inleiding	391
31.2	Normeren?	392
31.3	Voor welke morele opgave staan forensisch sociale professionals?	394
31.4	Prosociaal rolmodel zijn	395
31.5	Identificeren van gedrag dat je wilt versterken of verzwakken	398
31.6	Slotopmerkingen	400
32	Methodisch ondersteunen van gedragsverandering en re-integratie	403
	<i>Lous Krechtig en Anneke Menger</i>	
32.1	Inleiding	403
32.2	Zoeken naar een aangrijpingspunt	403
32.3	De methoden nader bekeken	407

33	Werken aan herstel	421
	<i>Manon Elbersen en Lous Krechtig</i>	
33.1	Ongewilde verbintenis	421
33.2	Herstel en de betekenis daarvan	422
33.3	Slachtofferbewust worden	423
33.4	Weet wat je vraagt	424
33.5	Vormen van herstel	426
33.6	Wat levert herstel op?	428
34	Civiele kracht: sociaal netwerk en vrijwilligers	431
	<i>Laurens de Croes en Bas Vogelvang</i>	
34.1	Inleiding	431
34.2	Het werken met vrijwilligers in historisch, wetenschappelijk en juridisch perspectief	432
34.3	Voorbeeld van een betekenisvolle praktijk: COSA	434
34.4	Uitgangspunten bij het werken met vrijwilligers	438
34.5	Dilemma's	441
35	Bevorderen van desistance from crime met de kracht van gezinsrelaties als aangrijpingspunt	447
	<i>Bas Vogelvang</i>	
35.1	Inleiding	447
35.2	Het contextuele perspectief: relationele ethiek, loyaliteit en verdienste	450
35.3	Toepassing van het kader	453
35.4	Slot	457
	Lijst met afkortingen	459
	Literatuur per hoofdstuk	460
	Over de auteurs	489